

Obsah

Předmluva	13
Seznam zkratk	15
1. HISTORICKÝ VÝVOJ EU	17
1. Vývoj před rokem 1945	18
2. Vývoj po roce 1945	18
2.1 Poválečné iniciativy	18
2.2 Založení Rady Evropy	20
3. Vznik evropských společenství a Evropské unie	20
3.1 Evropské společenství uhlí a oceli	21
3.2 Pokusy integrace na obranné a politické úrovni	21
3.3 Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství pro atomovou energii	22
3.4 Evropská společenství	23
3.5 Vznik Evropského hospodářského prostoru	24
3.6 Vznik Evropské unie	24
4. Integrace vně evropských společenství	25
5. Rozšiřování	26
5.1 Rozšiřování o tzv. „staré členské státy“	27
5.2 Rozšiřování o tzv. „nové členské státy“	27
5.3 Další rozšiřování	28
5.4 Přistoupení ČR k EU	28
5.4.1 Smluvní základ přistoupení ČR k EU	28
5.4.2 Institucionální zajištění přistoupení	30
5.4.3 Proces sbližování práva	30
6. Další vývoj evropských společenství	31
6.1 Jednotný evropský akt	31
6.1.1 Prohloubení a rozšíření komunitárních kompetencí	31
6.1.2 Reforma institucionálního systému	31
6.1.3 Posílení evropské politické spolupráce	32
6.2 Maastrichtská smlouva	32
6.3 Amsterodamská smlouva	32
6.3.1 Organizační změny	33
6.3.2 Institucionální změny	33
6.3.3 Materiální změny	33

6.4 Smlouva z Nice	34
6.4.1 Institucionální změny	34
6.4.2 Materiální změny	34
6.5 Schengenská spolupráce	35
6.6 Hospodářská a měnová unie	36
6.7 Příprava evropské ústavy	36
6.7.1 Příprava návrhu Smlouvy o Ústavě pro Evropu	37
6.7.2 Základní změny	37
6.7.3 Průběh ratifikace a další osud návrhu	38
6.8 Reformní smlouva	38
6.8.1 Institucionální změny	39
6.8.2 Materiální změny	39
2. INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC	42
1. Evropský parlament	44
1.1 Složení Evropského parlamentu	45
1.2 Organizační struktura Evropského parlamentu	46
1.3 Funkce Evropského parlamentu	47
1.3.1 Kontrolní pravomoc	47
1.3.2 Legislativní pravomoc	48
1.3.3 Pravomoci ve vnějších vztazích	48
1.4 Zapojení Evropského parlamentu do legislativního procesu ..	48
1.4.1 Fakultativní konzultace	49
1.4.2 Obligatorní konzultace	49
1.4.3 Spolupráce	50
1.4.4 Postup spolurozhodování	50
1.4.5 Souhlas	51
2. Rada	51
2.1 Složení Rady	51
2.2 Funkce Rady	52
2.2.1 Zákonodárná funkce	52
2.2.2 Personální oprávnění	52
2.2.3 Mezinárodněprávní oprávnění	53
2.2.4 Kasační oprávnění	53
2.3 Aparát a pomocné orgány Rady EU	53
2.4 Způsob rozhodování v Radě a jeho historický vývoj	54
2.4.1 Rozhodování prostou většinou	54
2.4.2 Rozhodování kvalifikovanou většinou	55
2.4.3 Jednomyslné rozhodování	55

2.4.4 Zvláštní způsoby rozhodování	56
2.5 Jednotlivé formace Rady EU	57
2.6 Předsednictví v Radě	58
2.6.1 Předsednictví v Radě	58
2.6.2 Příprava ČR na předsednictví v Radě	58
2.7 Zapojení ČR do činnosti Rady	59
3. Evropská rada	60
3.1 Složení Evropské rady	60
3.2 Funkce Evropské rady	60
4. Komise	61
4.1 Složení Komise	61
4.1.1 Členství v Komisi	62
4.1.2 Organizační struktura Komise	62
4.1.3 Věcné zaměření členů Komise	62
4.1.4 Zastoupení ČR v Komisi	63
4.2 Postup ustavení Komise	63
4.3 Funkce Komise	63
4.3.1 Kontrola dodržování komunitárního práva	63
4.3.2 Zákonodárná iniciativa	63
4.3.3 Provádění přijatých aktů	64
4.3.4 Mezinárodněprávní role Komise	64
4.4 Expertní skupiny Komise	64
4.5 Komitologie	64
5. Soudní dvůr	65
5.1 Evropský soudní dvůr	66
5.1.1 Složení ESD	66
5.1.2 Příslušnost ESD	67
5.2 Soud první instance	68
5.2.1 Složení SPS	68
5.2.2 Příslušnost SPS	68
5.3 Soud pro veřejnou službu	69
5.3.1 Složení SVS	69
5.3.2 Příslušnost SVS	69
6. Účetní dvůr	70
6.1 Složení Účetního dvora	70
6.2 Funkce Účetního dvora	70
7. Zvláštní orgány a entity	71
8. Ostatní orgány předvídané Smlouvami	71

8.1 Evropský hospodářský a sociální výbor.	71
8.1.1 Složení Evropského hospodářského a sociálního výboru	72
8.1.2 Funkce Evropského hospodářského a sociálního výboru	72
8.2 Výbor regionů	73
8.2.1 Složení Výboru regionů	73
8.2.2 Funkce Výboru regionů	73
8.3 Evropská investiční banka	74
8.4 Další orgány předvídané Smlouvami	74
9. Orgány založené základními orgány.	75
10. Zapojení národních parlamentů členských států do institucionálního systému	75
10.1 Spolupráce s Evropským parlamentem a Komisí	75
10.2 Předběžná parlamentní kontrola	76
3. PRÁVOMOCI ES.	79
1. Právníomoci vnitřní ES	81
2. Právníomoci vnější ES.	85
4. PRAMENY PRÁVA.	90
1. Komunitární a unijní právo.	92
2. Hierarchie norem komunitárního práva	93
3. Zdroje práva ES/EU	96
3.1 Prameny komunitárního práva	96
3.1.1 Primární právo.	99
3.1.2 Sekundární právo	103
3.1.3 Judikatura soudů ES	108
3.1.4 Terciální právo	108
3.1.5 Mezinárodní smlouvy	109
3.2 Prameny práva EU	110
5. RYSY KOMUNITÁRNÍHO PRÁVA.	115
1. Komunitární právo jako svébytný právní systém.	118
2. Princip přednosti	119
3. Princip přímého účinku.	123
3.1 Druhy přímého účinku	125
3.2 Primární právo	126
3.3 Mezinárodní smlouvy.	128

3.4 Sekundární právo	129
3.4.1 Nařízení	129
3.4.2 Směrnice	130
3.4.3 Rozhodnutí	132
3.4.4 Doporučení a stanoviska	133
4. Princip nepřímého účinku	133
5. Odpovědnost členského státu za škodu způsobenou jednotlivci porušením komunitárního práva.	135
6. Unijní právo	136
6. SOUDNÍ KONTROLA V EU	139
1. Žaloba na neplatnost dle čl. 230 Smlouvy o ES	143
1.1 Aktivní legitimace tzv. neprivilegovaných žalobců dle čl. 230.	143
1.1.1 Individuální dotčení – podmínky rozsudku Plaumann .	144
1.1.2 Přímé dotčení	147
1.2 Důvody neplatnosti	148
2. Argumentace dle čl. 241 Smlouvy o ES	149
2.1 K rozsudku Deggenndorf	150
3. Čl. 234 Smlouvy o ES a kontrola legality aktů Společenství	151
3.1 Aktivní vnitrostátní soud – k rozsudkům Zuckerfabrik a Atlanta	151
4. Žaloba na nečinnost dle čl. 232 Smlouvy o ES	152
5. Žaloba na náhradu škody vůči Společenství dle čl. 235 a 288 Smlouvy o ES.	153
6. Žaloba dle čl. 226 Smlouvy o ES vůči členskému státu	155
7. ŘÍZENÍ O PŘEDBĚŽNÉ OTÁZCE	159
1. Obecné pojmy	162
1.1 Pojem „soud“ členského státu	162
1.2 Předmět předběžné otázky	163
1.3 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce	165
1.4 Omezení pravomoci ESD ve Smlouvě o ES a Smlouvě o EU	168
2. Řízení o výkladu	169
2.1 Právo či povinnost předložit předběžnou otázku	169

2.2 Výjimky z povinnosti předložit předběžnou otázku.	170
3. Řízení o neplatnosti	172
4. Stadia řízení	172
5. Účinky rozhodnutí o předběžné otázce	173
6. Předběžné otázky z ČR.	175
6.1 C-437/05 Jan Vorel v. Nemocnice Český Krumlov	175
6.2 C-64/06 Český Telecom v. Czech on Line	177
6.3 C-161/06 Skoma-Lux v. Celní ředitelství Olomouc.	177
6.4 C-282/06 Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním (OSA) v. Miloslav Lev	179
6.5 C-126/07 Reisebüro Bühler GmbH v. Dom.info e.K., Sebastian Dieterle	179
8. VOLNÝ POHYB ZBOŽÍ	183
1. Čl. 25 Smlouvy o ES – zákaz dovozních/vývozních cel a dávek s rovnocenným účinkem	190
2. Čl. 90 Smlouvy o ES – Zákaz diskriminace při vnitřním zdanění	192
2.1 Odstavec první čl. 90	192
2.2 Odstavec druhý čl. 90.	194
3. „Kvantitativní“ omezení volného pohybu zboží	196
3.1 Úvod do rozsahu čl. 28 Smlouvy o ES.	196
3.2 Příklady porušování čl. 28 Smlouvy o ES – rozdílně aplikovatelná opatření členských států a jejich ospravedlnění dle čl. 30 Smlouvy o ES	198
4. Vývoj interpretace čl. 28 Smlouvy o ES dle judikatury Cassis de Dijon a Keck – nerozdílně aplikovatelná opatření	204
4.1 Úvod do judikatury Cassis de Dijon	204
4.2 Další příklady z judikatury vycházející z rozsudku Cassis de Dijon.	207
4.3 Čl. 29 Smlouvy o ES a judikatura Cassis de Dijon	211
4.4 Úvod do rozsudku Keck.	212
4.4.1 Sága nedělního prodeje zboží	213
4.4.2 Rozsudek Keck	214
4.4.3 Určitá prodejní opatření	214
4.4.4 Kontrast rozsudků Cassis de Dijon a Keck.	215
4.4.5 Závěr k rozsudkům Cassis de Dijon a Keck	216

9. VOLNÝ POHYB OSOB A SLUŽEB	219
1. Občanství EU	223
2. Sekundární komunitární normy v oblasti volného pohybu osob a služeb	224
3. Volný pohyb a pobyt ve vztahu k osobám a službám	226
3.1 Osobní působnost směrnice	226
3.2 Právo vstupu a pobytu na území hostitelských členských států	228
3.2.1 Právo vstupu na území, opuštění území členského státu a právo pobytu po dobu kratší než tři měsíce	229
3.2.2 Právo pobytu na území členského státu v délce tří měsíce až pět let	230
3.2.3 Právo trvalého pobytu na území členského státu	231
4. Volný pohyb osob	231
4.1 Volný pohyb pracovníků	231
4.1.1 Beneficienti	231
4.1.2 Práva beneficentů	232
4.2 Právo usazování	233
4.2.1 Beneficienti	234
4.2.2 Práva beneficentů	235
5. Volný pohyb služeb	236
5.1 Beneficienti	238
5.2 Práva beneficentů	238
6. Výjimky ze zákazu omezování volného pohybu osob a služeb	239
6.1 Veřejný pořádek, veřejná bezpečnost a ochrana zdraví	240
6.1.1 Podmínky omezujících opatření	241
6.1.2 Ochrana zdraví	242
6.1.3 Vyhoštění	242
6.1.4 Procesní otázky	243
6.2 Práce ve veřejné správě a výkon veřejné moci	244
6.3 Kategorické požadavky ve veřejném zájmu	244
6.4 Uznávání diplomů a kvalifikací	245
7. Sociální zabezpečení	248
8. ČR a volný pohyb osob a služeb	249
10. SOUTĚŽNÍ PRÁVO	253
1. Právní základ soutěžního práva ES	259

1.1 Konkurence komunitární a vnitrostátní úpravy soutěžního práva	260
2. Kartelové právo (antitrustové právo)	261
2.1 Zákaz protisoutěžních dohod – článek 81 SES	262
2.1.1 Podnik	262
2.1.2 Dohody mezi podniky	263
2.1.3 Rozhodnutí sdružení podniků	264
2.1.4 Jednání ve vzájemné shodě	264
2.1.5 Horizontální a vertikální dohody	265
2.1.6 Skutková podstata zakázaných dohod	265
2.1.7 Demonstrativní příklady nepovolených dohod	268
2.1.8 Právní následky uzavření zakázané dohody	269
2.1.9 Výjimky ze zákazu protisoutěžních dohod	270
2.2 Zákaz zneužití dominantního postavení článek 82 SES	272
2.2.1 Relevantní trh	272
2.2.2 Dominantní postavení na relevantním trhu	277
2.2.2.1 Společné dominantní postavení více podniků ..	280
2.2.3 Skutková podstata zakázaných jednání	280
2.2.4 Ilustrativní příklady zakázaných jednání	281
2.2.5 Výjimky ze zákazu zneužívání dominantního postavení	282
2.3 Aplikace Článku 81 a 82 ES – nařízení č. 1/2003	282
2.3.1 Zrušení systému individuálních výjimek	283
2.3.2 Decentralizace kontroly	285
2.3.3 Posílení vyšetřovacích pravomocí Komise	286
2.3.4 Sankce a penále	286
2.4 Kontrola spojování podniků – nařízení č. 139/2004	287
2.4.1 Předmět nařízení č. 139/2004	287
2.4.2 Test komunitární dimenze	288
2.4.3 Test slučitelnosti spojení se společným trhem ES	289
2.4.4 Pravidla spolupráce Komise a členských států	290
2.4.5 Procesní postup při schvalování koncentrací	290
2.4.6 Zkrácení lhůt pro přijetí rozhodnutí	291
3. Liberalizace a veřejné podpory	292
3.1 Zákaz narušování soutěže členskými státy	292
3.2 Liberalizace specifických odvětví	293
3.2.1 Podniky veřejného práva = veřejné podniky	293
3.2.2 Podniky s výlučnými či zvláštními právy	294
3.2.3 Povinnosti členských států podle článku 86 SES	294

3.2.4. Podniky poskytující služby obecného hospodářského zájmu	295
3.3 Regulace veřejných podpor	296
3.3.1 Legální výjimky	299
3.3.2 Individuální výjimky	299
3.3.3 Komunitární kontrola veřejných podpor	300

11. OCHRANA LIDSKÝCH PRÁV.....305

1. Úvod	308
1.1 Evropská dimenze	308
1.2 Mezinárodní dimenze	308
1.3 Dělení lidských práv	309
2. Systém ochrany v rámci Rady Evropy	310
2.1 Rada Evropy	310
2.2 Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod	311
2.3 Evropská úmluva a ČR	314
2.4 Evropský soud pro lidská práva	314
2.4.1 Složení	314
2.4.2 Pravomoci	314
2.4.3 Závaznost a výkon rozhodnutí	316
2.5 Vztah k ES	317
3. Systém ochrany v rámci Evropské unie	318
3.1 Počátky ochrany lidských práv v EU	318
3.2 Zakotvení ochrany lidských práv v právních pramenech	320
3.2.1 Komunitární právo	320
3.2.2 Unijní právo	321
3.2.3 Judikatura Soudního dvora	324
3.3 Závaznost nepsaným „katalogem“ lidských práv	328
3.3.1 Ve vztahu k institucím ES	328
3.3.2 Ve vztahu k členským státům	328
3.3.2.1 Implementace komunitárního aktu členským státem	329
3.3.2.2 Jednání členského státu v rámci komunitárního práva	329
3.3.2.3 Akt v pravomoci členských států	331
3.4 Charta základních práv EU	332
3.4.1 Vznik Charty	332

3.4.2 Složení Konventu	333
3.4.3 Obsah Charty	334
3.4.4 Všeobecná ustanovení Charty	338
3.4.4.1 Závaznost Charty ve vztahu k institucím ES	339
3.4.4.2 Závaznost ve vztahu k členským státům	340
3.4.4.3 Závaznost ve vztahu k jednotlivcům	341
3.4.4.4 Změny ve Smlouvě o Ústavě pro Evropu	341
4. Vztah Soudního dvora a Evropského soudu pro lidská práva	343
5. Přistoupení ES/EU k Evropské úmluvě	346
Seznam soudních rozhodnutí	350
Podle čísla	350
Rozhodnutí Soudního dvora	350
Rozhodnutí Soudu prvního stupně	365
Posudky Soudního dvora	366
Podle názvu	366
Judikatura Soudního dvora ES a Soudu prvního stupně	366
Judikatura Komise pro lidská práva	377
Judikatura Evropského soudu pro lidská práva	377
Seznam literatury	378
O autorech	386